

Het lelijke jonge eendje gaat naar zijn werk

Lessen voor op de werkplek uit de sprookjes van Hans Christiaan Andersen
Mette Norgaard

En

Sprookjes voor managers

Het voor- en doorleesboek over leren
Donatus Thöne, Dolph Stuyling de Lange
Met tekeningen van Claudine Boreel

Sprookjes voor managers; voor iemand die enthousiast is over storytelling en storytelling als een waardevol management instrument ziet, zoals ik dus, zijn het boeken om naar uit te kijken! Sprookjes, metaforen, prachtige middelen om complexe processen inzichtelijk en daarmee ook bespreekbaar te maken. En dan nog wel twee boeken mogen recenseren. Ik dacht dat ik geboft had!

Helaas, een bittere tegenvaller.

Laat ik beginnen met de *Sprookjes voor managers*.

De schrijvers richten dit als voorleesboek vooral op kinderen zo schrijven zij, en als doorleesboek is het geschreven voor managers en alle (andere) volwassenen die niet te oud zijn om nieuwe dingen te leren.

Het thema van het boek is leren, leren als minst begrepen en minst besproken onderdeel van het managen (woorden van de schrijvers!). Voorlezen zou een bron zijn van leren en het voorlezen van sprookjes helemaal naar het idee van de schrijvers.

Het boek is opgebouwd als een raamvertelling. Een gezin; vader, moeder en dochter Willemijn is het kader, het raam waardoor naar de sprookjes gekeken wordt. De vader vertelt 's avonds voor het slapengaan aan Willemijn de sprookjes, over het prinsesje Chrisje, haar vriendje Casper en hun wijze leraren; de Gouden Ridder Harald, Timber de Wolf en Mara. Deze staan voor verstand, emotie en intuïtie.

Elk hoofdstuk bestaat uit een voorleesdeel en een theoretisch doorleesdeel. In die laatste paragrafen komen onder andere de fasen van leren en de fasen van verandering aan de orde, leerinterventies en leer strategie. Soms wordt verwezen naar een bekende theorie zoals de leercirkel van Kolb of, bij een veranderingsproces naar de fasering van het rouwproces van Kübler-Ross. Verder, zoals Thöne schrijft; *...veel theorie'tjes die gebaseerd zijn op de 'psychologie van de koude grond'.....*
Tja, en daarmee lukt het niet me te imponeren.

De 'theoretische' teksten roepen regelmatig mijn ergernis op. Wanneer onder het kopje 'hoe werkt de intuïtieve logica van de communicatie?' geen antwoord wordt gegeven op de opgeroepen vraag maar in ondoorzichtige zinnen wordt gesteld *dat kennis van de eigen rationele en emotionele logica een voorwaarde is voor het krijgen van je intuïtieve logica, want soms wordt het een met het ander verward* (en let u even goed op het woordje 'want') dan gaat bij mij het licht uit. En nergens wordt in het boek de relatie gelegd tussen de theorie en de dagelijkse praktijk van het managen.

De teksten voor de kinderen lijken mij voor jonge kinderen niet geschikt, een kind moet zeker acht, negen jaar of ouder zijn, maar dan nog is het voor mij de vraag of dit aantrekkelijke verhalen voor kinderen zijn. Ik heb het niet getest.

Tenslotte vind ik in de raamvertelling een wel erg traditioneel gezin, met moeder thuis en vader die buitenshuis werkt, en vader die boos wordt wanneer moeder weer wil gaan werken

en oh gruwel, de moeder die aangeeft dat het kind er niet onder lijden zal, want zij zal alleen onder schooltijd werken opdat geen 'oppas nodig is'. Aan u de conclusies.

Jammer, de uitgave is prachtig, illustraties fris en aantrekkelijk en het heeft het mooie formaat van een groot sprookjesboek. Spijtig, maar dat lijkt mij niet voldoende voor een manager.

Met spanning overgestapt naar het lelijke jonge eendje dat naar zijn werk gaat.

Mette Norgaard, een Deense schrijfster, door opvoeding en onderwijs niet alleen vertrouwd met, maar ook gevormd door de sprookjes van H.C. Andersen en daardoor een aangewezen persoon voor een goede vertaling van de sprookjes, maar ook voor de uitleg en de betekenisgeving. **Daarnaast is zij jaren senior consultant geweest bij het FranklinCovey instituut en herkennen we in haar uitleg de stijl en de keuzes van Stephen Covey. Covey schrijft ook het inspirerende voorwoord en prijst het boek aan ter overleving van de overgang van het industriële tijdperk naar het bevrijdingsmodel van het tijdperk van kennis en de kenniswerken. Volgens hem denken en werken we nog steeds volgens het oude model, terwijl we zouden moeten werken en concurreren in een wereld waarin informatie en kenniswerk de doorslag geven.**

Zes sprookjes, steeds in een uitgebreide vertelling en in een verkorte weergave; aan de lezer de keuze of één van beide of allebei gelezen wordt.

Uitgangspunt van Mette in de inleiding is *'werk kan ons doen leven – maar het kan ons ook kapot maken'*. Deze lijkt te verklaren vanuit de stap die Mette gemaakt heeft van het beschermde Denemarken naar New York en Los Angeles. Grondslag bij de bespreking van de sprookjes is dan ook steeds de carrière gedreven consumptie maatschappij zoals zij die in Amerika tegenkwam en komt. Voor ons weliswaar herkenbaar, maar zeker niet in zulke extreme mate.

Ieder sprookje is feest om te lezen (als je van sprookjes houdt). Direct op iedere vertelling volgt de analyse in relatie met het sprookje en de werksituatie. Gedetailleerd worden de sprookjes uiteengerafeld en gelardeerd met voorbeelden uitgelegd.

Dat zij zoveel betekenis toekennen aan deze vertellingen van Andersen is naar mijn idee echt aan haar Deense afkomst te danken en is een waardevolle aanvulling op de sprookjes die ik alle van vroeger nog ken (o.a. de kleren van de keizer, het lelijke eendje, de Chinese nachtegaal).

Elk hoofdstuk sluit af met *'Stof tot nadenken'*, een tweetal vragen ter reflectie voor uzelf en een tweetal onderwerpen waarover met collega's op het werk een gesprek kan worden aangegaan.

Dat laatste is naar mijn idee een belangrijke waarde van het boekje, het geeft de lezers de beschikking over heldere en bekende metaforen waarvan de analyse gebruikt, maar ook aangevuld met eigen ideeën, kan worden. Onderwerpen als arbeidsethos, waarde van werk, hoe sta je in je werk, erbij willen horen, een rol spelen, status en nog veel meer zaken die in en op het werk spelen kunnen zo op een speelse, maar ook diepgaande wijze aan de orde komen.

Marianne van Duuren
Maatschap van Duuren, van Zuylen & Partners
www.dzmaatschap.nl